

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Handwritten: Kvarnhusvägen 8014

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 6

Stockholm den 6 Februari 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/1 år . . . kr. 4: 50 1/2 år . . . kr. 2: 50 3/4 " . . . " 3: 50 1/4 " . . . " 1: 25</p> <p>Lösnummer 10 öre.</p> <p>Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr.</p> <p>Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85.</p> <p>Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN.</p> <p>Mottagningstid: kl. 11—12.</p> <p>Sthlm 1913, F. Englands Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr.</p> <p>Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	--	---

Framåt!

Det är roligt att lefva och vara kvinna. Och allt som tiden går, blir det mer och mer lifvande och stärkande. Ty tätare än någonsin glimma och blixtra anfallsvapen rundtom kvinnan, och någonting susar beständigt i luften — men detta kan verkligen kallas lif.

Ty det blir på djupet ett utformande af dolda krafter, en skärpt syn, ett successivt växande mod, en ständigt stigande förmåga att gå framåt, att segra — eller dö som hjältinna. Inte en på hvar nation eller en på århundradet, utan den ena efter den andra i rask följd, alltefter som behovet kräver.

Framåt! har den nya tidens odlade kvinna skrivit på sitt banér. Och hvad ligger i detta om ej ett medvetande, att hon har mycket att vinna, att hon ännu icke på långt när tömt ut sina resurser. Hur sporrande verkar ej detta "framåt" emot det forna förslöande: ge dig till tåls!

Och hon ger sig gud ske lof inte längre till tåls som kön, om ock individen, som sig höfves, går sin väg, mänsklighetens väg som mestadels är lidandets, fram i tålmod. Redan i decennier har hon ropat ut sitt: ge oss plats, att vi må röja upp bland petrifikaten och skaffa rum för lifsfriska nya begrepp om oss själfva. Eller är det möjligt förblifva blind för detta faktum, att kvinnorna mera allmänt börja smycka sin psyke med oförvissnelig ungdom och skönhet och

att i proportion till dessa vinningar en yttre blomlighet börjar sjunka i valör? Men detta den kvinnliga själens växande går ju inte för sig som liljornas på marken. Tvärtom. Det äger rum under ett oafåtligt, allvarligt arbete, hvarunder personligheten växer ut. Den gamla uppdelningen af kvinnorna i två kategorier: damer, hvilka man, på grund af deras rikare miljö, visade alla hänsyn, och kvinnliga arbets-hjon, dem man vid tillfälle kunde behandla som fågelfria, har undergått en betydande revidering. "Damen" har väl ännu sina privilegier, men i slumssystemen, i sjuksköterskan och asylföreståndarinnan afslöja sig ofta nog kvinnlighetens högsta egenskaper och vinna en djupgående aktning. Man kan inte neka, att våra "tjänande" systrar som kårer åtnjuta ett stort och berättigadt anseende. Det är ju önskvärdt, det är ju lyckligt att öfverallt, där någon nöd ropar på hjälp, finna den bildade eller endast den tränade kvinnan färdig att taga i. Men hur långt har det kommit med sympatierna för dessa den nya tidens kvinnor, som arbeta hårdt, fast inte direkt på barmhärtighetens fält, som inte syssla med kvinnlig landtbruksutbildning, slöjd, skolkök eller lärarinnekall i någon allmän bemärkelse, på hvilka man inte direkt kan tillämpa någon tjänarinnetitel? Ha t. ex. de kvinnliga läkarna någon egentlig auktoritet i samhällsfrågor? Det ser åtminstone inte så ut. Möts en ge-

nom vetenskap lysande kvinna af samma entusiasm som en man med hennes geni? Åtminstone ej från den profana världens sida. Så mycket verka tradition och vana. I sällskapslifvet bugar man gärna för kvinnan; på sådana fält däremot, där det finns något reallt att skörda, är hon ännu inte efterlängad och blir stelt mottagen. Hon har alltså en lång väg fram till den gynnande frihet, som hon behöver för sin fulla växt.

Man kan på den andligen ledande kvinnan i kulturlanden nu tillämpa en filosofys yttrande om filosofien: "Hon har fått uti sig någonting af propaga-tionsanda: hon vill ut och göra sig eröfringar i lifvet, icke allenast af det högmodiga skälet, att hon tycker om att lägga människor för sina fötter, utan äfven af det mera ödmjuka skäl, att hon i sin för-måga att göra sig erkänd finner ett slags bekräftelse på sin egen inneboende sanning". (Sin egen inne-boende personlighet).

Möjligen är det misstag, men jag kan ej erinra mig ha sett någon manlig recensent syssla med t. ex. Rosa Mayreder eller Olive Schreiner. Sådåna förfat-tare, som ställa sina talanger till förfogande i den strid, som nu kämpas snart sagdt världen rundt för kvinnans fulla medborgarrätt i staten, uppmärksam-mas inte gärna. Vår inhemska produktion bjuder ju också en litteratur i s. k. kvinnosak. Hvad ha då de principiella motståndarna att sätta emot allt detta ar-betets allvar, all denna etiska barlast, som naturligt-vis "tynger" det kvinnliga skriftställeriet, som inte är direkt förströelseläsning? Kläder man af fraserna, som af pennans män par profession varieras briljant, så återstår vanligen som motargumentering ingenting annat än ett groft "brri" eller fytusan eller litet fina-re: pfui. Ett lättvindigt affärdande.

Ingen med det sociala lifvets allvarssidor verkli-gen bekant och på dessa fält arbetande kvinna är i stånd att se, att förhållandena skola kunna ändra sig till ett bättre i annat fall än att den kvinnokraft och erfarenhet af samhälleligt sammanhang som finns får komma till sin rätt, d. v. s. ha en möjlighet att sät-ta makt bakom ordet. Denna makt kan blott lagstift-ningsmöjlighet skänka. Och så länge våra klokaste, insiktsfullaste, i arbete mest beundransvärda kvinnor stå utanför dessa möjligheter, så länge har ingen den minsta rätt att fordra mera af dem än de ge.

Snart sagdt hvarje kvinna med stark vilja har i vår tid talan till en viss grad. Men vid denna vissa grad är det också slut. "Låt höra hvad kvinnorna ha att säga", heter det. Men när de så ha sagt det de hade att säga, så är deras mission all. Män-nen handla sedan precis efter eget skön. Detta är alltså blott en skärpning af det svåra i kvinnornas läge: de veta hur de ville ha det för att det all-männa välbefinnandet eller den allmänna rättvisan bättre skulle befordras, man tar måhända deras ord till protokolls, men dessa ord komma ej vidare i åtanke.

Men framåt! i alla fall. Ty "der er en Beskyt-telse over alt det, som er herligt", och den sent om-sider segrande västerländska åskådning, som frigör halfva mänskligheten ur tusenåra österns tvångsföre-ställningar, är någonting härligt, det världshistorien en gång får att visa tillbaka på som omformande. Härligt, därför att denna omformning gäller icke språk- eller geografiska gränser, sådana som vinnas med svärden och kunna mätas med något slags mått, utan obegränsade rum, där nya värden uppstå ur själarnas utforskade, omätliga djup.

Metta Greger.

Gift kvinnas rätt att bibe-hålla tjänst vid telegraf-verket.

Telegrafstyrelsens underdåniga utlåtande i denna sak slutar med förslag att åt § 30 i nämnda instruktio-nen för styrelsen den 11 okt. 1907 gifves följande änd-rade lydelse: "Kvinnlig tjänsteman, hvilken ingår äkten-skap, skall därmed anses hafva frånträdt sin befattning, dock med rätt för henne att kvarstå i extra ordinarie tjänst, hvad den vid stationerna anställda personalen an-går likväl endast i det fall, att äktenskapet ingås med tjänsteman inom telegrafverket."

Äfven med denna inskränkning innebär detta för den vid stationerna anställda kvinnliga personalen en rättig-het, där det förut var endast ett medgifvande på grund af praxis.

Det kunde vara nog så frestande att aftrycka utlåtan-det in extenso. Det ger nämligen en återblick till den ändå icke så aflägsna tiden för kvinnornas första fram-trädande inom telegrafverket, då år 1863 Rikets Ständer, på grund däraf att "inom landet finnes ett högst bety-dande antal kvinnor, hvilka redan i följd af den om-ständigheten, att männens antal understege det andra kö-nets, icke kunde erhålla den verkningskrets som i äkten-skapet vore dem anvisad", anhöllo, att Kgl. Maj:ts täck-tes meddela telegrafstyrelsen tillstånd att antaga kvinn-liga tjänstemän. Tillståndet meddelades, ehuru väl Kgl. Maj:t anmärkte, att anställningen af kvinnor "icke i all-mänhet vore lämplig eller med telegrafverkets sanna för-del öfverensstämmande."

Af den yngre generationen tänker väl knappast nå-gon på att icke alltid kvinnorna haft rätt till detta arbetsområde, om de bara velat, eller att det endast var på grund af bristande antal manliga försörjare, som de öfverhufvud tilläts arbeta utom hemmet. Men när man går ut ifrån detta, så var det ju fullt konsekvent, att, sedan hon "kommit under mannens målsmanskap samt borde anses ha vunnit den utkomst, som med hennes in-träde i telegrafverket väl egentligen varit åsyftad", hon borde frånträda sin tjänst. Sålunda resolverade också telegrafstyrelsen 1867, och denna praxis, gillad äfven af Kgl. Maj:t i ett särskildt fall år 1868, har obrottsligt

följts, ehuru först år 1902 medförde instruktionsföreskrift därom.

Detta gällde emellertid endast ordinarie tjänst, och telegrafstyrelsen "komme ingalunda att betaga sig rättigheten att när omständigheterna det tillåte begagna sig af gift kvinnas biträde till bestridande af tillfälliga förordnanden," d. v. s. som extra ordinarie. Omständigheterna ha emellertid aldrig tillåtit det utan att mannen varit telegraftjänsteman. För dessa statens tjänstemän har sålunda ett giftermål kunnat underlättas, därigenom att hustrun kontant kunnat bidra till hemmets underhåll. Det förefaller ju då hårdt, att till exempel en i affärshänseende menlös artist eller en statens tjänsteman vid annat verk, om han gifter sig med en telegrafist, ej får om behof föreligger åtnjuta samma förmån af hustruns kontanta hushållsbidrag.

Styrelsen yttrar, att den "vid intet tillfälle företräd den ståndpunkten, att ingånget äktenskap borde i och för sig utgöra hinder för henne (den kvinnliga telegraftjänstemannen) att kvarstå i extra tjänst." I denna principfråga är sålunda motståndet icke att finna. Just i denna sak är det, som kvinnorna inom telegrafverket själfva varit tveksamma om behofvet af rätten att kvarstå efter giftermål. Emellertid, denna rätt ernås nu utan villkor, med undantag för dem, som hafva egentlig stationstjänst. Och detta undantagande är från begynnelsen och alljämt "hufvudsakligen förestäfvadt af omsorgen om telegraphemlighetens skyddande" och "bevarandet af allmänhetens orubbade förtroende till denna" — i händelse mannen skulle vara eller möjligen sedermera bli affärsman. Som stöd för tragitionen, att allmänheten i så fall kanske rent af "skulle undvika att för sina meddelanden anlita telegrafstationen", upplyser styrelsen år 1868, att i den gamla, goda tiden, då så kallade privatstationer ännu existerade, en viss kommun begärt aflägsnandet af telegrafisten, emedan hon blifvit förlofvad med en handlande på orten. Huruvida hon transporterades får man ej veta, men så strängt var då allmänhetens kraf. Tidera ha mildrats, nu är det först genom giftermålet, som telegrafisten tycks få sin pliktöknsla satt ur funktion, så att ett osäkerhetsstillstånd för allmänheten inträder, som, om hon är gift inom verket, ingenting betyder. Måhända kommer man om 50 år i styrelsen att se lika godmodigt öfverseende på giftermålets menliga inverkan, som man nu i 50 år sett på förlofningens.

I utlåtandet talas en smula sarkastiskt om att man ej här i landet är van vid kvinnliga "manförsörjare", men om sådant blefve mera allmänt bruk, vore tiden då inne för styrelsen att taga i öfvervägande, huruvida "restriktioner måste införas beträffande manliga tjänstemän, som tråda i gifte" (utom verket)? Ehuru det förbigås med tystnad, kan styrelsen ej låtsas ovetenhet om att det ofta förekommer fall, där båda parterna bidra till hemmets ekonomi, utan att det anses vara för mannen förödmjukande.

Förhållandena i Norge åberopas, när styrelsen år 1868 fastställer nödvändigheten för ordinarie kvinnlig tjänsteman att vid giftermål frånträda sin tjänst. Norge

skulle kunnat åberopas äfven sedermera. Åtminstone år 1906 gafs där en order, att gift kvinna villkorligt skulle få kvarstå. Telegrafdirektörens medgifvande skulle för hvarje fall inhämtas och hänsyn tagas därtill, att mannen icke hade en sådan ställning, som är förbjuden för telegraftjänstemän. Den svenska telegrafstyrelsen ansåg det 1894 och allt fortfarande "ej lämpligt eller ens möjligt" att utöfva någon sådan kontroll öfver personer utom verket. Till underlättande af detta besvär kunde ju det absoluta förbudet omfatta fondmäklar- och grosshandlarfruarna, som i alla händelser torde afgå.

Till slut framdragas, för att förstärka intrycket af denna meromnämnda urgamla praxis' fundamentala berättigande, vissa rön om olägenheter vid de i långt senare tid inrättade växeltelefonstationerna med telegraphexpedition; där personalen består af bl. a. landthandlande, deras familj — och hvarför icke tjänare. Långt ifrån att det därigenom för allmänheter uppkomma "osäkerhetsstillståndet" utgör ett indicium mot kvinnorna, återfaller detta på den manliga logikens konto och brist på konsekvens, då man ej vid anställandet af denna personal tillämpar det för stationstjänstemännen gällande förbudet att syssla med affärer. Och det är mot att jämnställas med denna tillfälliga, oansvariga personal, som icke ens återfinnes i verkets personalförteckning, som telegrafverkets bildade, ansvarsmedvetna kvinnliga tjänstemän måste uttrycka sin protest.

Kvinnliga telegraftjänstemän.

Studiestipendium. Det Whitlockska stipendiet å 200 kr., hvilket utdelas genom Fredrika-Bremer-Förbundet, har i år tilldelats fröken Wendela Leffler för fortsatta seminarystudier.

Skol- och premiebiblioteket Sagas barn- och ungdomsböcker. På sista sidan af dagens nummer annonseras Sagas förträffliga en-kronasböcker för barn och ungdom.

Dagnys Redaktion

och

Expedition

Klarabergsgatan 48, 2 tr. Stockholm.

Sprid Dagny!

Inbjudan till den sjunde världskongressen för kvinnans politiska rösträtt.

Den 15 juni 1913 sammanträder den sjunde världskongressen för kvinnans politiska rösträtt i Budapest, Ungern, och pågår i fem dagar.

Rätt att sända tolf delegerade äger hvar och en af de till den internationella kvinnorösträttsalliansen (International Woman Suffrage Alliance) anslutna landsföreningarna i följande tjugutvå länders: Australien, Belgien, Bulgarien, Böhmen, Canada, Danmark, Finland, Frankrike, Förenta Staterna, Island, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal Ryssland, Schweiz, Serbien, Storbritannien, Sverige, Sydafrika, Tyskland, Ungern och Österrike. Anhållan om medlemskap i alliansen kommer att framställas af landsföreningarna för kvinnans politiska rösträtt i Galizien, Kina, Polen och Rumänien. Alla de länder, där kvinnorna nu äga politisk rösträtt, de amerikanska staterna inberäknade, skola inbjudas att sända officiella delegerade till kongressen. Från flera olika länder komma nationella föreningar, som sympatisera med den kvinnliga rösträttsrörelsen, att sända representanter.

Särskildt inbjudna delegerade väntas komma från Birma, Egypten, Filippinerna, Indien, Japan och Kina. Detta är första gången i kvinnorörelsens historia, som hinduiska, buddhistiska, konfuciska, muhammedanska, judiska och kristna kvinnor samlas till en kongress för att med förenade röster ropa på sitt köns befrielse från de konstgjorda skrankor, som alla politiska och religiösa system upprest mot dem.

De snabba framsteg, som kvinnorösträttsrörelsen gjort under de sista åren, ha satt den i spetsen för världens stora reformarbete. Kvinnorösträtts princip har så raskt omsatts i fullbordade fakta att alla sex föregående internationella kongresser haft nya segrar att inregistrera. Segern i fyra amerikanska stater sedan förra kongressen och lika betydelsefulla framgångar för saken i flera europeiska länder ge oss anledning till ytterligare glädjefester i Budapest.

Sannerligen, rättvisan har lyssnat till kvinnornas vädjan och börjar komma de världskloka att förstå! Budapestkongressen, som länkar samman de organisationer, som nu omsluta jorden, skall blifva en milstolpe i kvinnorörelsens utveckling, visande vägen till den vissa frigörelsen af all världens kvinnor.

Carrie Chapman Catt
Amerika,
ordförande.

Millicent Garret Fawcett
England,
1:sta vice ordförande.

Martina Kramers
Nederländerna,
sekreterare.

Signe Bergman
Sverige,
sekreterare.

Annie Furuholm
Finland,
2:dra vice ordförande.

Anna Lindemann
Tyskland,
sekreterare.

Adela Stanton Coit
England,
skattmästare.

Från världens rösträttsfält.

Äter ha Englands kvinnor rönt en missräkning. De borde kanske vara vana vid missräkningar i den vägen nu, emedan det är 45 år sedan John Stuart Mill år 1867 motionerade om ett tillägg till den s. k. Folkbilen, nämligen att utesluta ordet "man" och insätta ordet "person" i stället.

Bland dem, som talade för tillägget, var Mr Fawcett, och härvidlag är det tvenne saker, som icke vitna så obetydligt om kontinuiteten inom kvinnornas rösträttsrörelse. För det första heter ordföranden i the National Union of Women's Suffrage Societies och vice ordföranden i Internationella Rösträttsalliansen Millicent Garret-Fawcett, och hon är änka efter den Mr Fawcett, sedermera minister och generaldirektör, som talade för John Stuart Mills motion, och syster till Mrs Garret-Anderson, Englands första kvinnliga läkare och första kvinnliga borgmästare, en af de många högt bildade kvinnor, som äro medlemmar af Women's Social and Political Union. Mrs Garret-Anderson hör också till dem, som varit i fängelse för sin öfvertygelses skull, en fraktion af suffragisterna, hvilken Mrs Millicent Garret-Fawcett icke hyllar. För det andra har striden nu liksom år 1867 rört sig om ändring af och "tillägg" till ett rösträttsförslag af regeringen. Och då i första hand om en privat motion af utrikesministern Sir Edward Grey att stryka regeringsförslaget andra ord, hvarför Dagny i förra numret redogjorde. Detta började så: "Hvarje manlig person" etc., och rösträttsvännerna hade till att börja med inriktat ansträngningarna på att få det ordet manlig i detta sammanhang utstruket, ty dessförutan ansågos alla andra förslag till ändringar afsedda att inbegripa kvinnorna formellt omöjliga att diskutera.

Formellt omöjliga, emedan Underhuset i så fall skulle ha underkänt den kvinnliga rösträtts princip. Men äfven om Underhuset antagit Sir Edwards Greys förslag, hade kvinnorna visserligen icke blifvit inbegripna i rösträttsförslaget, emedan det i England finnes domstolsprejudikat på att kvinnor icke äro personer, när det gäller politisk rösträtt.

Det fanns emellertid trenne olika ändringsförslag, alla omnämnda i Dagny för den 30 januari, afsedda att bevilja politiska rättigheter åt ett större eller mindre antal kvinnor, och i den händelse Underhusets medlemmar röstat "fritt", utan partivång och parihänsyn, ansågs majoriteten för Sir Edward Greys förslag ha varit ungefär 130 röster.

År 1867 föll John Stuart Mills motion, och det var säkert ingen som väntade annat. År 1913 tog regeringen hela rösträttsbilen tillbaka, och det lider intet tvifvel att icke detta är för kraivet på rösträtt för kvinnor. Det göres icke något som helst försök att ge någon annan tolkning åt saken, ehuru det visserligen fortfarande är formella skäl, som göra det omöjligt att nu behandla billen.

Det officiella resonemanget är detta. Talmannen i

Hosta,
hals- och bröstkatarrer

öfvergå vid bristande vård och användande af overksammas medel icke sällan till svårare kroniska sjukdomar. Ett godt behandlingsmedel till förekommande häraf är Fil. Dr. P. Håkansson's Salubrin, om det användes enligt beskrifning till värmande omslag, gurgling och inandning; fördelaktigast och bäst är att för inandningen använda salubrininandningsapparat.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Underhuset lät först i förra veckan förstå och svarade sedan i måndags Mr Asquith, att trenne af de väckta ändringsförslagen, hvilka samtliga angingo kvinnornas rösträtt, förändrade regeringsbillen så, att de i den händelse de bifölles, komme att ge helt annan karaktär däråt.

Enligt vedertagen parlamentarisk arbetsordning skulle talmannen då nästan ha varit skyldig att vägra proposition på fortsatt behandling, och under sådana omständigheter förklarade premiärministern på regeringens vägnar, att billen återtoges.

Det förefaller mig så ytterst motbudande att tro någon enda människa om medvetet svek och än mera då en regering, som bör vara ett kollektivbegrepp af alla de klokaste och hederligaste egenskaper en statsmedborgare skall äga, och att tro, att en regering skall kunna säga ett och mena ett annat. Men hur jag har tänkt och funderat på alla egendomliga faser af den engelska rösträttsrörelsens historia på senaste tiden, tränger sig ovillkorligen den övertygelsen fram, att Englands kvinnor nu för Mr Asquith och hans anhängare blifvit motståndare i ett spel och att han kämpar med förbittrad, smidig fintlighet för att vinna partiet. I min tanke är det en oerhördt allvarlig anklagelse den eldige Keir Hardie framkastar mot regeringen, då han säger, att den "med sitt afgifna löfte" (att om något af förslagen om kvinnans rösträtt finge majoritet, skulle regeringen ge sitt lojala understöd åt denna nya form af billen) icke hade verkligt ansvar utan snarare ville föra anhängarna af kvinnans politiska rösträtt bakom ljuset."

Några direkta uttalanden efter rösträttsbillens återtagande stå mig icke nu till buds, hvarken från N. U. W. S. S. eller från W. S. P. U., den af de stridande föreningarna, som alltjämt framhållit, att endast en direkt regeringsproposition om politisk rösträtt åt kvinnor skall kunna tvinga frågan i hamn, och som därför ej heller någonsin tvekat att framhålla de oegentligheter de s. k. rösträttsvänliga ministrarna, särskildt Mr Winston Churchill och Mr Lloyd-George, gjort sig skyldiga till. Den 17 januari talas om Mr "Winston Churchill, den lofvande politikern, som är suffragist vid val tillfällen och anti-suffragist, när han blir vald" och som ej tvekar att skrämja upp väljarna med det talet, att majoritet för något af förslagen om K. P. R. är detsamma som den liberala ministärens fall, och i det senaste numret af Jus Suffragii talas det i meddelandet från W. S. P. U. om otillgängligheten hos den "mahatma-likare varelse anti-premiärministern och hans dubbelgångare Mr Lloyd-George. Skillnaden är endast den, att eftersom den senare seglar under fribytarflagga, kan han uttala, att han är enig ("in") i frågan med alla partier." När man sedan läser, att oppositionen i underhuset råder Mr Asquith att hänskjuta frågan till väljarna och att röster höjts för att isynnerhet Mr Lloyd-George nu borde känna sig manad att afgå, och så till sist hör, att just denne särskildt anslutit sig till regeringens ståndpunkt, nödgas man till en rätt egendomlig slutsats angående Mr Lloyd-Georges karaktär som politiker.

Det kan ju emellertid mycket väl förekomma sådana förhållanden i en riksdag, att ett regeringsförslag rent af är predistineradt att falla, särskildt i de länder, där s. k. parlamentariska former ej äro obetingadt genomförda. Och ännu är det ej afgjort, hur det går i vårt grannland Danmark, där dock ett regeringsförslag, som innefattar såväl proposition om politisk rösträtt åt kvinnor öfver 25 år som valreformer i öfrigt, antagits af Folketinget och nu öfverlämnats till Landstinget.

Frågan slutbehandlades i Folketinget den 12 december 1912, och regeringsförslaget plus de af utskottet föreslagna förändringar antogos med 95 röster mot 12, som dock ej afgåfvos mot K. P. R. utan mot vissa andra grundlagsförändringar.

Sedermera öfvergick förslaget till Landstinget, och den 8 januari återupptog detta sitt arbete efter julferien, därvid reformförslaget genast behandlades under de tvenne första dagarnas sammanträden och sedan öfverlämnades till ett särskildt utskott.

Kvinnorna äro ej alldeles glada för att deras fråga ingår i förslaget, ty då det ej i Danmark finnes någon särskild opposition mot K. P. R., ej ens inom högern, kommer däremot gifvetvis strid att stå i Landstinget om förslagens senare del, Landstingets sammansättning. Förut har där nämligen funnits 12 s. k. "Kongevalgte", af konungen direkt utsedda ledamöter, men enligt det nya förslaget skola dessa väljas icke af elektorerna, men af Landstingets öfriga 54 ledamöter, således en omläggning i något mera demokratisk anda.

Nu tros det emellertid både att utskottet skall slutbehandla ärendet inom den närmaste framtiden, inom den första hälften af februari månad, och att det är så tämligen säkert, att förslaget i dess helhet skall gå igenom. Dock säges också, att högern hoppas det motsatta, hvarjämte det vissa är, att denna, det vill säga oppositionspartiet i Landstinget, förfogar öfver en röst mera än den regeringsvänliga delen af tinget.

De danska kvinnorna afhålla sig från hvarje uttalande för eller emot, och vi kunna blott instämma i de yttranden såväl om dem som om England, som Margaret Ashton faller i ett bref till fru Johanne Münter i Köpenhamn.

"Hvad jag önskar att vi kunde nå vårt mål," skriver hon den 3 december 1912, "och återgå till förra tidens fredliga verksamhet! — Om männen blott kunde inse, hur mycken duglighet, hur mycken energi, hur mycken samlad kraft, som nu går till spillo här hemma!

Mätte Ni ha framgång i Er kamp!"

Ellen Wester.

Prenumeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

J. F. Holtz

Brunkebergstorg 5

St. Nygat. 35 --- Sturegat. 8

Stockholms Specialaffär

■ för **GARNERINGSARTIKLAR**

Ständigt nyheter

Ett par anmärkningar om ålderdomsförsäkringens teknik.

I.

Hvadan det kommer sig, att privatförsäkringsteknikens måttstock lagts på frågan om allmän och obligatorisk invaliditets- och ålderdomsförsäkring är svårt att se, om man icke vill låta namnet gälla som förklaring nog.

Grunddragen i privatförsäkringens teknik motiveras däraf, att en privat försäkringsanstalt tillkommer, uppväxer och afvecklas genom en serie frivilliga aital. Tekniken har att sörja för att anstalten vinner tillslutning, att vunnet försäkringsbestånd kan bibehållas, och att en afveckling kan ske med tillgodoseende af individernas på försäkringsaftalen grundade kraf. Brister tekniken i något af dessa afseenden, är det en tidsfråga, när anstalten går under.

Det första villkoret för tillslutning är, att anstalten erbjuder enhvar de försäkringsvillkor, som närmast anpassa sig efter hans förhållanden. Konkurrenten mellan olika anstalter framkallar allt längre och längre gående distinktioner, och den som ej anpassar sig efter dessa går miste om de bättre försäkringarna och erhåller de sämre till en otillräcklig premie.

Hufvudvillkoret för anstaltens uppväxt är, att den kan bibehålla sina försäkringstagares förtroende. Den väsentligaste tekniska förutsättningen för detta är, att anstalten vid hvarje tillfälle visar sig innehafva i form af premiereserv (försäkringsfond) medel, fullt tillräckliga för att säke.ställa uppfyllandet af alla anstaltens löpande försäkringsaftal. Brister denna förutsättning, medför detta, att anstaltens försäkringstagare, och i främsta rummet de mest önskvärda, använda sig af sin rätt att lösa det frivilliga aftalet med anstalten, som därigenom utsättes för faran att ramla sönder. När fråga blir om obligatorisk försäkring med lagstadgade åtaganden för staten, och lagstadgade förpliktelser för kommunen och för den enskilde, bortfaller tydligen behovet af nyss angifna för privatförsäkringsanstalten nödvändiga tekniska anordningar. Vill man fasthålla vid fiktionen om staten såsom försäkringsanstalten och individen såsom försäkringstagaren, är tillslutningen säkerställd i och genom lagen. Ingen konkurrent vanskliggör utvecklingen; den "försäkring", hvarom fråga är, skall för öfrigt icke byggas på grundsatsen om lika kapitalvärde af insatser och förmåner, utan tvärtom afse att stödja de mindre prestationskraftiga.

Någon svårighet att hålla försäkringsbeståndet tillsammans förefinnes icke heller, det stannar kvar, emedan det måste stanna. Allra minst behöfver man befara, att några tvifvel skulle uppstå om "försäkringsanstaltens" soliditet. Statens garanti är den högsta rättsgaranti det svenska samhället har att bjuda sina medborgare, och anses den icke säker, "dann hört alles auf". Beträktar man nu spørsmålet om obligatorisk invaliditets- och ålderdomsförsäkring ur dessa synpunkter, gifva sig emellertid två mycket viktiga slutsatser.

Den första af dessa slutsatser är, att inga försäkringstekniska skäl finnas för den olika behandlingen af män och kvinnor ålderdomsförsäkringskommittén föreslagit.

De af kommittén anförda skälen, att kvinnornas allmänna dödlighet särskildt på de högre åldrarna är lägre än männens och kvinnornas invalidsannolikhet högre än männens och att kvinnoinvalidernas dödlighet är lägre än de manliga invalidernas, äro mycket goda skäl, så länge fråga är att bedöma ämnet privatförsäkringstekniskt. Om det gällde att grunda ett enskildt bolag för frivillig pensionsförsäkring af män och kvinnor, skulle det, som lätt kan visas, icke gå an att upprätta premietabeller lika för män och kvinnor. Snart nog väckes nämligen en konkurrent, som upprättar skilda lägre premietabeller för män och skilda högre tabeller för kvinnor, och utvecklingen blir gifvetvis då den, att männen gå till konkurrenten, som försäkrar dem till den för män afpassade premien, under det att kvinnorna gå till den andra anstalten, som meddelar dem försäkring till genomsnittspremie, alltså till en för enbart kvinno-försäkringar otillräcklig premie. Det kallar man inom privatförsäkringstekniken ett urval mot bolaget (antiselektion), men med detta fenomen behöfver den obligatoriska försäkringen icke räkna.

Den djupgående skillnaden mellan privatförsäkring och obligatorisk försäkring kan uttryckas så, att privatförsäkringen måste anpassa sig efter de faktiska förhållandena, under det att den obligatoriska försäkringen har till uppgift att i stor utsträckning gripa justerande in i de faktiska förhållandena.

Nu invänder möjligen någon, att då det i alla fall är utränt, att kvinnornas invaliditetsförhållanden gestalta sig annorlunda än männens, kräver rimligheten, att hänsyn tages till detta faktum. Denna invändning har emellertid intet fog för sig, då ju dödlighet och invaliditet framgå som resultanter af en mängd i olika riktningar verkande omständigheter, till exempel vistelseort, yrke, civilstånd, lefnadsvanor. Efter hvar och en af dessa omständigheter kan en gruppering verkställas, och grupperingen leder med nödvändighet till olika genomsnittssiffror för grupperna. Enligt en gruppering är individen hänförlig till en sämre, enligt en annan till en bättre grupp och kan sålunda icke på grund af att gruppens siffror ställer sig gynnsam för sig påyrka någon förmån.

För att åskådliggöra, att andra mera vidtgående skillaktigheter i dödlighet äro statistiskt utränta och därför skulle påräkna en liknande uppmärksamhet som den olika dödligheten för män och kvinnor meddelas följande siffror ur den officiella dödlighetsstatistiken för åren 1891—1900.

Dödlighet på 1,000 personer. Dödlighet på 1,000 personer.

Ålder	Män	Kvinnor	Ålder	Ogift man i stad	Gift man å landet
20	6,48	5,31	20	7,64	2,20
30	6,79	6,39	30	12,31	4,37
40	8,24	7,66	40	27,37	5,89
50	12,58	10,12	50	32,77	9,66
60	22,64	17,99	60	49,83	18,38
70	51,25	44,12	70	82,89	44,47
80	131,27	117,88	80	135,26	120,66

Förestående siffror gifva en svag föreställning om, till hvad resultat man skulle komma genom specialisering af statistiken för industriarbetare efter industrier eller yrken.

Såsom ett hjälpargument har anförts, att kvinnorna kunde reda sig bättre och på mindre än männen. Alltså ett slags vitesbestämmelse för skötsamhet och förmåga att reda sig. Och ett sådant argument anføres i den delikata situationen, att männen ensamma skola afgöra frågan om kvinnornas pensionering, medan man i aktuell form diskuterar frågan om kvinnorösträtten.

D. F. Lundgren.

Kvinnorna och folkpensioneringsförslaget. På inbjudan af ett 20-tal kvinnor i Göteborg, representerande kvinnoföreningar af skilda slag, hölls därstädes förliden torsdags afton ett möte i folkpensioneringsfrågan. Mötet öppnades af folkskollärarinnan Anna Lessel, hvori hon kritiserade pensioneringsförslaget. Fröken Gertrud af Klintberg, Stockholm, höll andra föredraget. I den följande diskussionen, i hvilken bland annat fröken Beatrice Dickson och fröken Eva Rohe deltog, underströks ytterligare inledarnas synpunkter, speciellt rörande olika pensionsbelopp för män och kvinnor. En af inledarna utarbetad resolution, hvori bland annat framhölls, att lika afgifter borde berättiga till lika pensioner, antogs af mötet.

Fredrika-Bremen-Förbundskretsen i Malmö hade likaledes förliden torsdag ett kvinnomöte för behandling af ålderdomspensioneringsförslaget. Den ställning kvinnorna fått i förslaget belystes i ett föredrag af jur. stud. Elisabet Nilsson. Efter en stunds diskussion antogs enstämigt resolutionen af kvinnomötena i Stockholm den 23 och 25 januari.

Kvinnoföreningarna i Lund och andra skånska städer förbereda äfven opinionsmöten mot förslaget.

Vidare har Kalmar F. K. P. R. vid ett möte den 13 jan. upptagit ålderdomsförsäkringskommitténs förslag till diskussion och därvid gjort följande uttalande:

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Kalmar uttalar som sin bestämda önskan, att sådan ändring i kommitténs förslag vidtages att rättvisa må vederfaras kvinnorna och hela folket betraktas såsom en enhet, med icke blott lika afgiftsplikter utan också lika pensionsrättigheter, samt att hvarje individ må såsom vederlag för under ett helt lif erlagda afgifter erhålla en af hvarje pröfning af dess ekonomiska ställning oberoende rätt till en pension, som lämnar nödortigt bärgning.

Kvinnan och kulturhistorikerna.

Ett tidstecken.

Societetsdamen från Hellas tid till våra dagar, af *Emily James Putnam*. Öfversättning af Ingrid Kleen. Norstedt & Söner. Stockholm 1912.

Först när ett föremål befinner sig på så långt afstånd, att linjer och konturer ej kunna förvanskas af vår tids relationer och belyningsförhållanden, tillhör det historien. Och vidare, först när ett organ i längre tid stått under "the law of use", kan dess insats i organismens utveckling fullt bedömas. Detta är allmänt giltiga satser.

Låt oss hålla dem present, under det vi kasta en blick på den litteratur, som på sista tiden utkommit — inte i kvinnofrågan, bevara oss! — utan om kvinnan helt enkelt som faktor i kulturens historiska förlopp. Rent logiskt matematiskt sedt bara ger det ett ganska tydligt facit. Kvinnan har numera blifvit en social nödvändighet, som alltmer blir verklighet, eller för att tala med Wundt — hans ord pläga gälla — det synes endast som utslag af social rättvisa, att de sociala plikter kvinnan tar på sina skuldror äfven måste vidga omfånget af hennes medborgerliga rättigheter.

Jag kan naturligtvis här endast anföra några prof på denna rika litteratur, men jag utväljer i stället fyra så typiska exempel som von Boehns *Menschen und Moden* (1908), Gwens *Kvinnor och kläder* (1910), v. Gleichen-Russwurms *Geselligkeit* (1910) och Emily James Putnams *The Lady* (1910). I par och motsättningar uppträda de, med gamla anor och nya later alltså, ett uppträdande nästan raffineradt vederhäftigt. Ehuru de spanna öfver ganska olika tidsrymder och geografiska vidder, röra de sig dock i stort sedt med alldeles likartadt material. Men hur olika förhålla de sig ej gent emot detta och hvarandra! Se bara på färgvalet i deras tidsskildringar! Gwen väljer starkt rödt, v. Boehn smäktande himmelsblått, där han ej smetar på svart, v. Gleichen-Russwurm tillämpar den modärna trefärgstekniken, under det mrs Putnam kraftigt och kontrastfullt helt enkelt betjänar sig af black-and-white. I de två sistnämnda öfverensstämmet det tekniska förfarandet dessutom alldeles med innehållet. v. Gleichen-Russwurm ger en klar, god och öfverskådlig, om ock något mer yttlig exposé af 1800-talets salonger för att med dessa som material nå sitt mål: kvinnans ställning och kraft i det tjugonde århundradet. Det är ett arbete med bärande och stark tendens, men man märker den ej, förrän man slutat vandringen genom de historiska salongerna och på nutidens mark plötsligt möter förf. som en af kvinnorörelsens ifrigaste och mest förstående försvarare. Ett godt och uppfriskande möte!

Mrs Putnams arbete är af alldeles motsatt läggning. Med vetenskaplig fördjupning och verifiering samt logisk-psykologisk framställning förenar det en stil, som är lika ledig och elegant som pregnant och fast. Det är

Annonsera i DAGNY!

icke tidstafior, som här upprullas, det är lifvet själf, i hvilket vi införas, lifvet sådant det lefdes af "damen" ("the lady"), iaktogs, analyserades och skildrades af hennes samtids män och kvinnor. En van och säker hand är det, som leder oss genom Grekland och Rom, in i medeltidens kloster och borgar, i den italienska renässansens palats och de franska salongerna, som för oss fram till de engelska blåstrumporna och med hastig frontförändring placerar oss inför de amerikanska sydstaternas efterblifna kvinnor. Men hvarför glömmen hon alldeles såväl sin själs stamfränder, de raffinerade byzantinskorna, som den tyska romantikens litteraturhistoriska damer? Med lika öfvad och träffsäker blick utpekar förf. det för tiden mest typiska. Trots sin grundlighet docerar hon aldrig, utan förstår att enkelt och naturligt sätta oss i direkt förbindelse med tidehvarfvens och kulturens stora personligheter. Håri röjer sig ej blott hennes gedigna kunskaper, utan äfven hennes ovanligt stora esprit d'arrangement, eller lät mig hellre använda det tidsenligare organisationsförmåga.

Kanske bidrar detta drag i någon mån att häjda frågan, som man vid genomläsandet af kapitelrubrikerna ofrivilligt står i begrepp att uttala, hvarför den lärda kvinnan — ej blåstrumpan — där ej fått någon plats. Det kunde vara, emedan hon står för nära vår tid för att bli historiskt material, det kunde vara, emedan så få af hennes typ sammanfalla med "Societetsdamen". Men det kan ock vara, emedan mrs Putnam själf är en af dem och därför föredrar att låta hela boken så väl till innehåll som form bli ett det finaste vittnesbörd om en sådan kvinnas art och uppfattning.

Men eljes, hvem är hon väl, denna förf., som med lika stor färdighet rör sig i de mest olika kretsar, som räknar förtrogna från Thukydidens till Gaston Paris och som uppbar den akademiska dräkten med lika stor värdighet som hon väl förstår att anpassa den sociala och societetsdräkten, när så fordras? Historiker? Knappast, trots sitt inträngande i häfd och kultur. Skulle hon väl då — för att ge ett litet prof på förf:s stil — vid tal om de amerikanska sydstaterna ha kunnat yttra, att "på samma sätt som de flesta urgamla samhällsformer har den (sydstaternas) blott lämnat få tillfredsställande dokument för historisk forskning. Homeros sånger och riddarberättelserna, de hebreiska skrifterna och Onkel Toms stuga hafva en plats i det allmänna medvetandet, mot hvilken den vetenskaplige historikern — om han öfverhufvud alls existerar — förgäfvades radar upp sina motbevis; hans spetsfundigheter frågar ingen efter."

Litteraturhistoriker då? Måhända! "För hundrade gången har dikten visat sig oändligt mycket längre bestående än lifvet", utbrister hon en gång. Och hur fint och klart analyserar hon ej minnessångens skiftande och motsatta sammansättning! Ovidii lättsinniga kurtis och hofsångarens smicker urskiljer hon i den starka klangen från majsångerna, från hvilka de utvecklats, men hon förstår att denna naturdyrkan, eljes så sällsynt i medeltidens poesi, blott är ett erotiskt uttrycksmedel för skaldens berusning, och därför så småningom får vi

ka för begreppsstegringen i minnena (= ha i minne, tänka på). Könskärleken förändligas alltmer. "Hvad damen åtrådde var att blifva älskad för sin själ, Och allt eftersom denna typ fulländades, utlöstes majsångens jubel i den djupa mystik, hvars högsta uttryck var Dantes kärlek för Beatrice."

Och för litterära väglängders förkortande är hon ej rädd. Roswitha, nunnan, "den förste humanisten" ställer hon som föregångare till Anatole France i behandlingen af Thais befrielse och Diotima, den visa från Mantinea, till George Eliot.

Diotima i Platons berömda Symposion! Måne vi just ej i henne ha funnit vägvisaren till förf:s allra heligaste, dit litteraturen endast banat vägen? Läs först den skarpsinniga tolkningen af det platonska kärleksbegreppets uppkomst genom mysticismens betonande af Platos dualism och följ henne sedan, då hon därbredvid får fram den verkliga fast omedvetna platonismen i den aristoteliska kärlekens förädlande inflytande. Den platonska facklan, den "fanns där likväl, ett nytt uttryck för en gammal tanke, men framställd i öfverensstämmelse med en ny lifssyn, ett vittnesbörd om hållbarheten i en psykologi, som så inträngt i den mänskliga naturen, att den funnit en lag, tillämplig såväl på antikens som medeltidens människor."

Man skulle nästan som måtto för hennes bok kunna citera den engelske rättslärdes, Sir Henry Sumner Maines uttryck, "Except the blind forces of Nature, nothing moves in this world, which is not Greek in its origin", för att därmed ge uttryck för hennes djupaste intresse: grekiskt språk, grekisk litteratur, grekisk filosofi.

Att hennes framställningskonst här når högst, står utom tvifvel, men jag vågar likväl — ex. analogia — att äfven på andra områden, där jag själf är mindre ömdömesgill, tillmäta henne en ej vanlig insikt och psykologisk blick.

Att jag i Sokrates sagesman Diotima ej tagit miste på vägvisare till förf:s älsklingstillhåll, visa de data, hvilka ange henne (miss E. J. Smith) som förf. till *Selections from Lucian* 1891, *Teacher in Greek* (Packer Collegiate Institution, Brooklyn 1891—93) fellow in Greek (University of Chicago 1893—94). Efter sitt giftermål (1899) med en af Amerikas största förläggare mr George Haven Putnam, visar hon därjämte äfven allmänt intellektuella intressen. Så finna vi henne 1901—04 som president för "League for Political Education" och 1907—1908 som v. president för *Womens University Club*, New York.

Äfven utan ofvanstående data hade hennes nationalitet osökt spårats i de mer eller mindre — vanligen mindre — rättvisa gliringar, som hon här och hvar utslungar mot sina språkfränder på denna sidan Atlanten.

Trots allt, trots den beundran förf. inger genom den — för att begagna hennes egna ord om Roswitha — "grundlighet, och de breda penseldrag, som vi pläga kalla manliga, hvarmed denna dam behandlat lif och lära", och den älskvärdhet och spiritualitet, med hvilken hon varit vår förare genom tiderna, väcker hon dock till slut

vår stora förvåning. Ty plötsligen, utan ett ord till förberedelse lämnar hon oss midt bland sydstaternas oro och oreda, just när vi närma oss vår egen tid, trots det i titeln utlovas "till våra dagar", och där stå vi, alldeles öfverlämnade åt oss själva!

Hvad var då hennes mening när hon startade färden? Och hvad är målet med de historiska forskningar hon gjort och den psykologiska erfarenhet hon samlat? Hvarför tillämpar hon den ej? Hvarför gör hon ej som den tänkare hennes själ älskar, uppdrar linjerna till en idealstat, "med kvinnan däri, såsom världen aldrig skådat henne"? Och hvarför citerar hon blott i stället för att på vår tid kraftigt inympa hans åsikt, "att man om kvinnan ej får göra vissa antaganden, att hon äger eller icke äger vissa egenskaper, men om Gud bestämt dem att finnas, det måste erfarenheten utvisa".

Och till sist, hvarför sätter hon ej in hela sin kraft för att med Plato göra troligt, "att eftersom kvinnorna ej alltid lefvat i skuggan, så skulle de kanske återigen utträda i solljuset"! Menar hon att lämna denna konklusion åt läsaren själf? Ett farligt experiment i en tid, då solljuset, trots hygien, står så föga i litterär kurs!

Men där Mrs Putnam lämnar oss, där sätter von Gleichen-Russwurm in. Båda komplettera de hvarandra. Ty dess större arf och erfarenhet från tider och generationer är, dess modigare kan man se in i och förlita på framtiden.

Översättare och förläggare kunde väl knappt ha kommit öfverens om ett bättre val än att i svensk dräkt skänka allmänheten Mrs Putnams *The Lady. Societetsdamen* är en så rolig företeelse, att hon skulle göra sig utmärkt bland 25-öres-bibliotekets damer, men tillika så gedigen och pålitlig, att hon väl försvarar sin plats i det mest sofrade referensbibliotek. Ehuru jag är alldeles på det klara med den förfärens indignation, som en sådan paradox kommer att väcka i motsatta läger, tar jag den ej tillbaka, ty den är sann. Likt alla verkliga paradoxer torde den kunna lösas och, sedd mot det föregående, förlåtas.

Öfversättningen är så väl gjord och vårdad, att några små oegentligheter som t. ex. "mången priorinna utom Chaucer" må förbigås. I stället bör man tacksamtkännat erkänna, att den särdeles vackra svenska dräkten aldrig vanställs af kvarglömda eller medsläpade anglicismer. Såväl med sitt modersmål som med engelskan tyckes fröken Kleen vara i grund förtrogen. Den litterära rasen röjer sig. Dock kan jag ej underlåta att påpeka det missvisande i uttrycket: "Det förnämsta grunddraget, som nyplatonisterna tillvitade Plato, var mysticism". Nyplatonismen byggde ju just på den mysticism den trodde sig finna hos Plato. Kan originalet möjligen ha det dubbeltydiga i *impute*?

Om, som jag hoppas, *Societetsdamen* utkommer i en andra upplaga, vore det allt önskvärdt, att papperet i denna ej blefve fullt så lerbeklastadt. Ty tyngden af drygt ett halft kilo (exakt 535 gram) förminskar betydligt läsningens nöje. En bok af det obestriddiga värde och intresse som denna står för öfrigt lugnt ris-

ken af en utstyrelse på lätt och godt papper i stil med de typiskt valda, väl reproducerade och — ej minst — på rätt plats infogade illustrationerna.

Att boken kommer att ha strykande åtgång betvivlar jag ej ett ögonblick. Det vore att orättvist lågt taxera den läsande — isynnerhet den kvinnliga — allmänhetens smak. Och hur segerrikt skulle ej då erfarenheten hämnas!

Ellen Nordenstreng.

Svenskarna under forntid och nutid. Af Th. Nyman. A. V. Carlsons bokförlagsaktiebolag i distribution.

I en liten anspråkslös bok på 144 sidor har Thomasine Nyman sammanfört och utarbetat sina föredrag i svensk historia från forntiden till våra dagar (Gustaf-Adolfsförbundets föredragsserie) till en populär framställning, klart och enkelt gifven på ett vackert och välvårdadt språk och särdeles lämplig för ungdomen. Den är resultatet af ett varmt intresse för och kärlek till Sverige och dess folk, af mångåriga studier och ett grundligt inträngande i ämnet, ideellt uppfattadt utan sentimental idealisering. Fröken Nymans bok förtjänar att finnas och läsas i hvarje svenskt hem.

T. K.

Svenska fattigvårdsförbundets möte i pensionsförsäkringsfrågan.

Måndagen den 3 februari hade Svenska fattigvårdsförbundet anordnat ett möte i Stockholm för att diskutera det föreliggande förslaget till allmän pensionsförsäkring. Mötet blef till den mest ingående kritik af förslaget, naturligtvis framför allt ur fattigvårdssynpunkt. Vid sidan af denna blef emellertid förslaget äfven ur andra synpunkter kritiseradt, så påpekade borgmästare Jakob Petersson, fattigvårdsinspektör Georg Nordfeldt, fröknarna Gertrud af Klintberg, Anna Åbergsson och Valborg Ulrich det oriktiga i kvinnornas särställning och fröken Lindhagen berörde den Brantingska reservationen. I den resolution, som af mötet antogs och hvari begärdes en omarbetning af förslaget i syfte att socialförsäkringsprincipen skulle komma mera till sin rätt, uttalade sig mötet också för det principiellt riktiga uti krafvet att ingen skillnad göres mellan män och kvinnor.

Det är nu öfver 40 år sedan den första vid fabriken tillverkade symaskinen lämnade Husqvarna och under hela denna tid har fabriken ej lämnat någon möda ospard eller skytt några kostnader, då det gällt att fullkomna fabrikatet samt alltid följt med sin tid och tillämpat alla de uppfinningar och verkliga förbättringar, som under årens lopp framkommit inom symaskinsindustrien. Resultatet har också blifvit att

Husqvarna
Symaskiner

numera räknas bland de främsta, som frambringas. De tillverkas i flera typer och utföranden, så att de kunna erhållas efter hvars och ens behof samt säljas såväl kontant som på förmånliga afbetalningsvillkor.

Annonsera i DAGNY!

Den tyska kvinnan i klubblivet.

En särskildt glädjande företeelse inom den tyska kvinnorörelsen är den rika blomstring, som kvinnoklubbarna uppnått. För halftannat decennium sedan funnos ännu inga dylika, och nu kunna icke mindre än 19 tyska städer framvisa mycket lifaktiga sådana. Både vid middagstiden och under aftontimmarna äro deras hemtrefliga lokaler samlingsplatsen för skaror af själf-försörjande kvinnor, som här finna både andlig och lekamlig vederkvickelse.

När klubbtanken först höll på att arbeta sig fram, mötte den naturligtvis mycket motstånd. Klubbarna skulle göra kvinnan främmande för hemmet, de skulle ge henne osympatiska lefnadsvanor. Som i så många andra fall voro invändningarna grundade på en förväxling af orsak och verkan. Emedan så många kvinnor ej äga något verkligt hem eller ej äro i tillfälle att idka familjelif och emedan äfven kvinnor, som lefva i de mest harmoniska familjeförhållanden, ha behof af en neutral plats för somliga arbeten och sammankomster, äro klubbar af nöden, ja fylla snarare luckor än skapa sådana. Och säkerligen är det så, att det kvinnliga skönhetssinnet och den kvinnliga värmen, som sätta sin prägel på klubbens hem, utöfva ett uppfostrande och välgörande inflytande på dem, som annars nödgas lefva i dystra bostäder och under tryckande ekonomiska förhållanden.

Hvarje klubb behöfver sin egenartade, på nitisk samverkan mellan styrelse och medlemmar grundade organisation. Och kvinnoklubbarna kräfva sällskapligt och organisatoriskt begåfvade, träget arbetande medlemmar af social läggning, ekonomiskt bärkraftiga medlemmar och sådana, hvilkas namn utöfva den nödvändiga dragningskraften på utomstående.

I motsats till de engelska och amerikanska klubbarna, som vanligen tjäna specialsyften, äro de tyska med ett par undantag inriktade på tvångslös samvaro på neutral mark, hufvudsakligen mellan bildade, ensamma, själf-försörjande kvinnor, samt ägnade att egga till själfverksamhet på samhällsliga och konstnärliga områden. Väskandet och befordrandet af talanger, arbetet för förståelsen på likställighetens grund mellan människor i olika lefnadsställning, samvaron mellan personer af samma kön i de mest skiftande åldrar, hur betydelsefullt är ej allt detta i en tid, hvars kräftska just består i de skarpa motsättningarna och den hjärtlösa skall-jag-taga-vara-på-min-broder-uppfattningen.

Kvinnoklubben skall på intet vis ersätta yrkesorganisationen, endast befria denna från omsorgen om sina medlemmars underhållning. De på så sätt frigjorda krafterna komma lösningen af fackuppgifterna till godo.

Klubben gör lifvet rikare för den ensamstående, för änkan och för nykomlingen i staden. Knytandet af personliga förbindelser, möjligheten att göra sig själf gällande, ärelystnadens tillfredsställande äro öfverallt det framgångsrika sociala arbetets biprodukter. Där de äro huf-

vudmotiv, äro de af ondo. I kvinnoklubbens samhällslif organiseras och neutraliseras dessa tvifvelsutän starkt verkande krafter, och så framkallas positivt goda verkningar. Dessutom gör man ofta den erfarenheten, att denna organisation småningom leder till förståelse för den i socialt arbete så nödvändiga sakligheten och osjälviskheten.

Det finns människor, som likt pauvres honteux trädt in i lifvet med särskilda bildningsanspråk, men sedan på grund af penningbrist ej kunnat tillfredsställa dessa. Af ovärderlig nytta i synnerhet för dessa äro klubbiblioteket, föredragen och diskussionerna från vetandets alla områden, icke minst öfver kvinnofrågan.

Såsom oumbärliga möteslokaler för kvinnoföreningarna tjäna de vanliga alkoholfria klubbrestaurangerna. De spara tid, möda och kostnader. Kvinnorörelsens föreningar å sin sida tillföra klubbarna målmedvetna, offervilliga och kunniga medarbeterskor och medlemmar.

Efter åtskilliga trefvande försök i olika riktningar bildades 1898 den första tyska kvinnoklubben i Berlin. Den har s. a. s. fått göra pionjärtjänst åt alla de följande. Redan efter andra året räknade den 400 medlemmar. På en något bredare basis och mera i de sociala idéernas tjänst ställde sig en år 1900 bildad klubb. Denna har på det hela taget angifvit riktlinjerna för de senare bildade. Flertalet sammanslöto sig 1910 i de tyska kvinnoklubbarnas kartell. Denna tillförsäkrar sina medlemmar kostnadsfritt tillträde till alla anslutna klubbar. Vidare anordnar den pristäflingar. Den första gällde två uppsatser öfver de tyska kvinnoklubbarnas historia och deras förhållande till kvinnorörelsen. De prisbelönda arbetena offentliggjordes i *Neue deutsche Frauenzeitung*, ett för många klubbar gemensamt organ. Den andra pristäflingen gällde en konstnärlig kartellstämpel. — Helt nyligen har kartellen anslutit sig till de tyska kvinnoföreningarnas förbund.

Ett rum för sig bland klubbarna intar naturligtvis kronan öfver dem alla, Lyceumklubben. Denna har ju tillsammans med systersammanslutningarna i andra kulturländer till uppgift att utgöra ett föreningsband mellan vetenskapligt och konstnärligt skapande kvinnor af alla nationer. Vid sidan af styrelsen stå ett större utskott och många ständigt arbetande kommittéer, såsom den akademiska, den konstnärliga, den litterära, den musikaliska, den sociala. Själfklart verka Lyceumklubbens åtgärder i stor stil eggande på kartellklubbarna, och dessa försöka att inom egen ram efterbilda många af dessa.

Efter *Neue Bahnen*.

Susy Silfverbrand-Erikson.

Arbeta för Dagny
genom att gynna dess annonsörer

Föreningsmeddelanden.

Kristianstads F. K. P. R. hade den 21 jan. samman kallat föreningen till möte för att diskutera förslaget till ålderdomspensionering, och trots det på aftonen ovanligt dåliga vädret hade ett 50-tal kvinnor infunnit sig. Föreningens ordf., fröken Anna Möller, inledde diskussionen, påpekande den särställning kvinnan, särskildt den gifta, tilldelats i förslaget. Diskussionen vidtog vid kaffebordet, hvilket denna afton gjorts särskildt festligt. Efter diskussionen enades man om att tillstålla stadens riksdagsmän en skrivelse, bedjande dem att vid frågans behandling inom riksdagen bevaka och tillvarataga kvinnornas intressen.

Sång utfördes af fru Aug. Cavallin med ackompanjemang af fru Louise Carlsson. Innan man på aftonen skildes åt gaf fröken Elisabeth Nilsson en resumé af centralstyrelsemötets förhandlingar på ett så medryckande och sympatiskt sätt, att de föreningsmedlemmar, som varit i tillfälle höra liknande förhandlingar under fröken Anna Whitlocks ordförandeskap, tyckte sig ha varit med äfven denna gång.

Fredrika Bremer-Förbundskretsen Malmö med omnejd hade den 30 januari årsmöte. Sedan års- och revisionsberättelserna föredragits och ansvarsfrihet beviljats för årets förvaltning, företogs val af styrelsemedlemmar. Af de styrelsemedlemmar, som voro i tur att afgå, omvaldes fröken Anna Nilsson, fruarna Lina Gren-Nilsson, Tilly Hallgren, Olivia Selmer och Anna Söderström, och i stället för fru Paula Callmer, som skal aflytta från orten, invaldes drätselkamrerare L. Kleberg.

Till revisorer valdes fröknarna Hilma Barkman och Frida Billing med lektor Rosén och fröken Ellen Dahlberg som suppleanter. Till representant vid förbundsmötet i Stockholm 1913 utsågos fru Anna Söderström, med fröken Anna Nilsson som suppleant.

Efter årsmötet hade ett möte anordnats, hvartill äfven andra än förbundskretsens medlemmar ägde tillträde. Härvid debatterades ålderdomspensioneringsförslaget. Redogörelse härför lämnas på annan plats i dagens tidning under rubriken Kvinnorna och folkpensioneringsförslaget.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Annonsera i Dagny!

Agnes Ekholms Sångskola

Stockholm, Greffuregatan 76 B, n. b.

Mottagningstid: Torsdagar kl. 2—3.

Allm. Tel. 18823.

Denna skolas ändamål är att på grundvalen af den gamla italienska tonbildningen och med tillgodogörande af den moderna sängteknikens hjälpmedel bibringa lärjungarna en sund röstutveckling och en omsorgsfull språkbehandling.

Synnerlig vikt skall fastås vid en riktig andningsmetod såsom varande det nödvändiga villkoret för en god tonbildning.

Intyg af August Iffert, f. d. professor vid konservatorierna i Wien och Dresden, författare af den berömda "Allgemeine Gesangschule".

Dresden den 7 Juli 1910.

Frau Doktor Ekholm aus Stockholm hat verschiedene Male längere Zeit unter meiner Leitung Gesangstudien getrieben. Sie ist in praktischer und in theoretischer Richtung mit meiner Unterrichtsmethode vertraut und empfehle ich sie als Lehrerin aufs wärmste.

AUGUST IFFERT, K. h. Professor.

Prospekt lämnas på begäran samt tillhandahålles i Abr. Lundquists Kungl. Hofmusikhandel, Malmtoergsgatan 8 och Stureplan 2.

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Kontorstid $\frac{1}{2}$, 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 1863 3

The Berlitz School of Languages

A. tel. 16509. R. 8532. Nybrog. 9.
:: vid Dram. Theatern. ::
Aftonkurser kr. 9 pr mån. 25 kr. pr kv.
Små klasser och privat undervisning
Proflektion och prospekt gratis.
:: Öfversättning. ::

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Vårdinne- eller Husföreståndarinneplats önskas af därtill fullt kompetent person. Är musikaliskt begåfvad. Svar till "Arbete och trefnad", Jonsberg p. r.

Som husföreståndarinna

i aktningvärdt hem söker väl rekommenderad och kunnig flicka plats nu genast. Svar till "Musikalisk", Djurholm, p. r.

Plats

som husröken eller som hjälp och sällskap önskas i riktigt god familj. Har genomgått fullständig husmodersskola samt äfven kunnig i handarbeten. Har genomgått enkel kurs i sjukvård samt hushållsbokföring. Önskar gärna plats på landet, i brukssamhälle eller på Herrgård. Tacksam för svar snarast under signaturen "Norrländska", Katrineholm, p. r.

Kvinnlig Gymnastikdirektör

önskar nu genast plats å institut, sjukhus el. hos läkare i inel. utlandet. Svar till S. X. Y., Lund, p. r.

Från 15 Febr.

önskar 24 års flicka plats i bättre familj som husmoders hjälp. Är villig att deltaga i hemmets sysslor. Önskar anses som familjemedlem. Svar emotes tack samt till "E. S. 1913", Svenska Dagbladets hufvudkontor.

LEDIGA PLATSER.

Vid Kiruna högre folkskola

anställes för återstående delen af vårterminen vikarie för sjuklärarinna med skyldighet att undervisa i tyska, historia och biologi i skolans teoretiska (mellanskole-)afdelning samt i svenska i dess husmodersskoleafdelning. Arvodet beräknas efter 1,600 kr. pr läsår för kvinnlig och 2,000 kr. för manlig vikarie, hvarjämte möblerad bostad tillhandahålles. Ansökningar insändas genast till under-tecknad, skolans rektor.

Kiruna den 22 januari 1913.

J. Emil Björkman.

Lärrarinnebefattningen

vid fasta småskolan vid Ullasjö Stom i Ullasjö församling, Älfsborgs län, med lön enligt lag och tillträde den 15 nästa mars, sökes hos skolrådet, adress Svenljunga, före den 18 nästa februari.

Sjukvikariat

vid flyttande folkskolan Åsheda-Ku'la i Åsheda skoldistrikt för vårterminen 1913 sökes före den 13 nästa februari hos skolrådets ordförande. Äfven väl vitsordade småskollärarinnor må söka.

Åsheda den 26 januari 1913.

Olof Bergdahl.

Skolrådets ordförande.

En exam. småskollärarinna

önskas för vårterminen 1 februari—22 juni vid Skåångs skola, Vagnhärad, med utsikt till fast anställning. Likaledes en som sjukvikarie vid Trosa lands kyrkskola 15 februari—22 juni.

Vagnhärad den 16 jan. 1913.

E. A. Petterson.

Skolrådets ordförande.

Rikst. Vagnhärad '36.

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Har Ni kylda händer,

prof. rynkig eller röd hud, använd då endast den berömda och mest välgörande

Hudcrémen Skin Food.

Pris 1:25 o. 2:00 kr. pr burk sändes mot postförskott (porto 40 öre) endast från

Gustaf E. Lindström.

Holländaregatan 8 B. Stockholm C.
(A. F. 1408).

Ärade Damer!

Hvem af Eder vill ej öka sina inkomster med 5 kr. pr dag. Detta kan ske genom att till vänner och bekanta försälja det nya hudmedlet »Anatol» som betingar ett minutpris af 2 kr. pr. fl. Sändes direkt från fabriken till ett pris af 1 kr. pr. st. om minst 10 fl. rekvideras, fraktfritt, mot forskottslikvid. Agenter antagas. Begär prospekt. *Anatolfabriken*, Vikingagatan 11, Sthlm. Riks. 11032. (A. F. 1411).

ROHTLIEB & COMP.

Innehafvare:

Öfversättarinnan Emilie Kullman.

Kontor:

Nybrogatan 26, Stockholm.

Prima Anthracit i olika krossningar.

Hushållskol, Cokes,

Marie-Briketter till billigaste priser.

R'ks Tel. 4062. Allm. Tel. 7839.

SAGA

Sveriges förnämsta skol- och premiebibliotek.

En-kronas-böcker för BARN och UNGDOM.

1. *Svenska Folksagor*, berättade för barn af *Fridtjuf Berg*. Första samlingen. Med 86 teckningar af Elsa Beskow, Jenny Nyström och Edv. Forsström. Andra upplagan.
2. *Robinson Kruse*, i ny svensk bearbetning af *Henrik Wrånér*. Med 116 teckningar af Gerda Tirén. Tredje upplagan.
3. *Tusen och en natt*, i ny svensk bearbetning af *Anna Wahlenberg*. Första samlingen. Med 53 teckningar af Louis Moe. Andra uppl.
4. *Onkel Toms stuga*, i ny svensk bearbetning af *Amanda Kerfstedt*. Med 96 teckningar af Karl Aspelin. Andra upplagan.
5. *Jorden rundt på 80 dagar*, fritt berättad efter Jules Verne af *Henrik Wrånér*. Med 48 teckningar af Edv. Forsström.
6. *Medeltidsagor*, berättade för ungdom af *H. Schück*. Med 77 teckningar af Elsa Beskow.
7. *Svenska Folksagor*, berättade af *Fridtjuf Berg*. Andra samlingen. Med 60 teckningar af Jenny Nyström, Viktor André och Karl Aspelin. Andra upplagan.
8. *Tusen och en natt*, i ny svensk bearbetning af *Anna Wahlenberg*. Andra samlingen. Med 62 teckningar af Louis Moe.
9. *Trojanska kriget*, forngrekiska guda- och hjältesagor, efter de homeriska dikterna berätt. af *Fridtjuf Berg*. Med 71 teckn. af Louis Moe.
10. *Gullivers underbara resor* till lilleputtarnas och jättarnas land, i ny svensk bearbetning af *Hugo Gyllander*. Med 59 teckningar af David Ljungdahl.
11. *Stryman Hurtig*, fritt berättad efter Fr. Marryat af *Henrik Wrånér*. Med 59 teckningar af Nils Larsson. Andra upplagan.
12. *Franska Sagor*, efter Laboulaye och Perrault berättade af *Hugo Gyllander*. Med 59 teckningar af Jenny Nyström och Hilda Wählström.
13. *Hunden Tipp och några andra djurhistorier*, berättade af *Henning Wendell*. Med 63 teckningar af Louis Moe m. fl.
14. *Den unge boerhjälten*. Strider, jakter och äventyr i Transvaal. Fritt berättad af *Hugo Gyllander*. Med 63 teckningar af Carl Printzensköld. Andra upplagan.
15. *Gula Vargen*. En indianhistoria. Efter Anna Erslevs danska original i bemyndigad öfversättning af *Henrik Wrånér*. Med 41 teckningar af G. Stoopendaal.
16. *Booker Washington* och andra *Sagor* och berättelser af *Ellen von Platen*, *Maria Anholm*, *Hugo Gyllander*, *Henrik Wrånér* m. fl. Med många teckningar.
17. *Bröderna Grimms sagor*, berättade af *Hugo Gyllander*. Med 92 teckningar af Jenny Nyström, Gisela Trapp, Louis Moe m. fl.
18. *Hiltebarnet*. Bearbetning efter Hector Malot af *Henrik Wrånér*. Med 37 teckningar af Karl Aspelin.
19. *Tomteberättelser* af *Henrik Wrånér*, *Amanda Kerfstedt*, *Aug. Bondeson* m. fl. Med 68 teckningar af V. André, Axel Kulle, Johan Tirén m. fl.
20. *Svenska Sägner*. Äventyr och berättelser ur vårt lands häfder af *Hugo Gyllander*. Med 78 teckningar af Jenny Nyström, Edv. Forsström m. fl.
21. *Kapiten Grants barn*. Efter Jules Verne berättad för Sveriges barn af *Anna Wahlenberg*. Med 45 teckningar af David Ljungdahl.

Samtliga förestående böcker kosta hvardera i **pappband** endast 1 krona. Önskas de inb. i klotband, är priset 1 kr 25 öre pr ex. På särskild begäran kunna de erhållas i starka, pryddiga biblioteksband à 1 kr. 50 öre pr ex. Hvarje bok omfattar omkring 250 sidor och är rikt illustrerad. Innehållet är granskadt af en kommitté af skolmän, hvaran garanti finnes, att böckerna utan risk kunna sättas i händerna på barn och ungdom. Bör därför finnas i alla skol- och sockenbibliotek. Flera af Sagadelarna användas som läseböcker i folkskolor och flickläroverk samt andra bildningsanstalter. För skol- och sockenbibliotek lämnas hög rabatt.

Rekvideras från *Svensk Läraretidnings Förlag, Stockholm C.*

22. *Tomtesagor* af *Z. Topelius*, *Selma Lagerlöf*, *Helena Nyblom* m. fl. Med 80 teckningar af Albert Edelfelt, Edv. Forsström, G. Ankarcrona m. fl.
23. *Östan och Västan*. Sagor af *W. Hauff* m. fl., bearbetade af *Hugo Gyllander*. Med 49 teckningar af Brita Ellström, Ingeborg Udén och John Bauer.
24. *Selim och Kalulu*. Bearbetning efter H. Stanley af *Henrik Wrånér*. Med 56 teckningar af Louis Moe.
25. *Tomtefars sagor* af *C. Adelsköld*, *Sigrid Elmblad*, *Anna Wahlenberg*, *N. P. Ödman* m. fl. Med 68 teckningar af Gust. Ankarcrona, Edv. Forsström, Ottilia Adelborg m. fl.
26. *Ja och Nej*. En samling sagor af *Helena Nyblom*. Med 57 teckningar af Ottilia Adelborg, John Bauer, Louis Moe m. fl.
27. *Två års ferier*, efter Jules Verne berättad af *Alfr. Smedberg*. Med 40 teckningar af Karl Aspelin.
28. *Silfvertornet* jämte andra sagor och berättelser af *Selma Lagerlöf*, *Per Hallström*, *Mathilda Roos* med fl. Med 54 teckningar af Gisela Trapp, D. Ljungdahl, Edv. Forsström m. fl.
29. *Riddarsagor*, efter G. Chausser och Arturssagorna m. fl. samlade och bearbetade af *H. & M. Hultenberg*. Med 42 teckningar af V. André m. fl.
30. *Vildmarkens sagor*, efter W. A. Fraser bearbetade af *Henning Wendell* och *Hugo Gyllander*. Med 40 teckningar af Louis Moe.
31. *I Hönslösa och Halmåkra*. Barnhistorier och folklifsskildringar af *Henrik Wrånér*. Med 50 teckningar af Brita Ellström m. fl.
32. *Diamantäpplet*. En samling folksagor från Flandern, Ungarn och Siebenbürgen, bearbetade af *Louise Zegolson*. Med 43 teckningar af Aina Stenberg.
33. *Buffalo Bill*. Öfvers. o. bearbetad af *Hugo Gyllander*. Med ett 30-tal teckningar af D. Ljungdahl.
34. *Ädelstenen*. Legender, sagor och sägner af *Henning Wendell* m. fl. Med originalillustrationer af D. Ljungdahl m. fl.
35. *Barndomslandet*. Barndomsminnen af Jultomtens författare och konstnärer. Med deras porträtt och smärre teckningar.
36. *Från Bobinacks land*. En samling sagor och berättelser af *L. E. Björkman*, *Rosa Nordenskjöld* m. fl. Med originalteckningar af Aina Stenberg.
37. *Den siste Mohikanen*. Af *Hugo Gyllander*. Med originalillustrationer af D. Ljungdahl.
38. *Svanevit och Rosenröd*. En samling sagor af *Hugo Gyllander*, *Helena Nyblom*, *Henrik Wrånér* och *Ernst Lundqvist* m. fl. Med teckningar af Johan Tirén, D. Ljungdahl, Edv. Forsström m. fl.
39. *Mattias Sandorf*, efter Jules Verne bearbetad af *Alfred Smedberg*. Med illustrationer af Victor André.
40. *Japanska Sagor*. Samlade af *Ida Trotzig*. Med originalteckningar af Kionotu Okuno, O. Yapano och Lisa Berggren.
41. *Prinsen och Tiggargossen* af *Mark Twain*. Bearbetad af *Hugo Gyllander*. Med teckningar af Gerda Tirén.
42. *Sagospel* af *Helena Nyblom*. Med teckningar af Gerda Tirén.

Doktorinnan Bergmans Målarskola

Elever emottagas i *Porslins-, Olje-, Akvarell-, Gobelín- och Miniaturmålning*. Äfvén aftenlekt. Beställningar utföras.

A. T. 24996. Humlegårdsgatan 10, 3 tr. upp.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna överlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget ävensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af *Stockholms Enskilda Bank* åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos *Notariatafdelningen* deponerar obligationer, inkasserar *Notariatafdelningen* vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterter *Notariatafdelningen* utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos *Notariatafdelningen*, underrättar *Notariatafdelningen* gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser *Notariatafdelningen*, att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter *Stockholms Enskilda Bank* därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Wiréns öfverfeta **LALOLINTVÅL**, fina världens favorittvål!

Erhåles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1850.) Kgl. Hoflev.

21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Framåt. Af *Metta Greger*.

Gift kvinnas rätt att bibehålla tjänst vid telegrafverket.

Af *Kvinnliga telegrafjänstemän*.

Inbjudan till den sjunde världskongressen för kvinnans politiska rösträtt.

Från världens rösträttsfält. Af *Ellen Wester*.

Ett par anmärkingar om ålderdomsförsäkringens teknik. I.

Af *D. F. Lundgren*.

Kvinnan och kulturhistorikerna. Af *Ellen Nordenström*.

Den tyska kvinnan i klubblivet. Af *Susy Silfverbrand-Erikson*.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Prenumeratión å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.